

Komentar

Kaj lahko digitalizacija prinese k izhodu iz krize?

Digitalizacija je proces! Ta trditev se mi zdi ključna in najpomembnejša, ko govorimo o digitalizaciji.

dr. Aleš Ugovšek, Tehnološki razvoj in inovativnost, GZS

Proces pomeni med seboj povezane pojave, ki se vrstijo v času po določenih naravnih in družbenih zakonitostih. Pri digitalizaciji ne gre zgolj za tehnični proces, s katerim nekaj spremenimo v digitalno obliko, ki jo lahko prepozna in obdela računalnik ali druga elektronska naprava. To je lažji del posla, ki ga za vas izvedejo strokovnjaki.

Digitalizacija je proces, pri katerem podjetje zahvaljujoč uporabi in integraciji novih tehnologij reorganizira delovne metode, pristope in strategijo z namenom zagotavljanja večjega učinka in boljšega rezultata poslovanja. To pa je težji del posla, ki ga podjetje izvede samo ali ob pomoči zunanjih strokovnjakov. V tem procesu so ključni ljudje. Posamezniki smo namreč tisti, ki bomo (ali pa ne bomo) »posvojili« nove tehnologije. Izvajati digitalizacijo brez resne vključenosti zaposlenih je enako kot delati račun brez krčmarja.

Po socialnih omrežjih v zadnjih tednih kroži slika z vprašanjem: »Kdo vodi vašo digitalno transformacijo?«. Med tremi odgovori so CEO (direktor), CTO (vodja tehnologije) in z rdečo obkrožen COVID-19. Slika odlično opisuje stanje, v katerem nam virus ni dal druge možnosti, kot da smo se prilagodili situaciji in se – hitro digitalizirali! Gre za nekaj korakov, ki so (ali še bodo) vsekakor pospešili celoten proces digitalizacije in bodo tako nam kot drugim državam močno pomagali pri dvigu digitalne zrelosti. Pri tem namreč Slovenija zaostaja za srednje- in vzhodnoevropskimi ter ostalimi razvitimi državami. A po drugi strani: zaradi šoka koronavirusa smo morali odrasti čez noč, kar pa ni vedno dobro na dolgi rok. Otrok, ki prehitro odraste zaradi močnega šoka, lahko posledice začuti šele mnogo kasneje. Kako in če bomo te posledice čutili v prihodnosti, bo jasno šele čez leta.

Je pa digitalizacija vendarle tisto, kar je do neke mere rešilo ali ohranilo gospodarstvo živo. Pa čeprav je ravno globalizacija z vsjo svojo digitalizacijo razlog, da smo se znašli v tako veliki in posebni krizi, ki je ne moremo primerjati s krizami v preteklosti. Ne govorim o tem, da je digitalizacija povzro-

Foto: Depositphotos

čila korono, ampak o tem, kako povezani smo in kako ranljivi. Nekatera dejstva, s katerimi smo soočeni kot Slovenci, kot slovensko gospodarstvo, kot slovenska država, so močno povezana z globalno digitalno transformacijo: to so globalne dobaviteljske verige, ki so se naenkrat prekinile; to je prisotnost na mednarodnih trgih, ki so se zaprli; ob tem pa je to tudi nizka stopnja samo-oskrbe. Posledice globalne digitaliziranosti sedaj rešuje prav digitalizacija sama. To dokazuje, da je digitalizacija vseobsegajoča in da poti nazaj ni.

Kot ima digitalizacija svoje slabosti, pa ima tudi mnoge prednosti, ki jih lahko izkoristimo ob predpostavki, da bomo ohranili dobre navade in prakse, ki smo jih v teh dveh mesecih karantene privzeli. Izpostavljam le pet točk, povezanih z digitalnimi inovacijami, za katere verjamem, da bodo imele pozitivne posledice v prihodnosti.

Novi produkti in storitve

Delovne in življenjske navade so se spremenile, mnoge bomo ohranili tudi v prihodnje. Tako kot vse ostale spremembe so tudi te priložnost za inovacije, ki odgovarjajo na nove potrebe. V veliki meri so povezane z digitalizacijo, brez katere več kot 10.000 kolesarjev ne bi moglo prvič v zgodovini »odkolesariti« zaključnih kilometrov letošnjega virtualnega Giro d'Italia z najboljšimi kolesarji na svetu.

Hitrejši način zgodnjega odkrivanja žarišč

Raziskovalci v zadnjih tednih intenzivno iščejo in razvijajo rešitve za preprečevanje, zamejitev epidemij in odkrivanje novih

žarišč z uporabo velike količine podatkov in umetne inteligence. Med njimi je tudi Marinka Žitnik, ki se na Harvardu ukvarja prav z razvojem algoritmov za hitro zaznavo lokalnih izbruhov.

Odkrivanje in razvoj zdravil

Že pred izbruhom pandemije so podjetja po svetu za iskanje zdravil uporabljala algoritme umetne inteligence, v času korona krize pa je to postalo še aktualnejše. Takšen pristop ne le pospeši, ampak tudi poceni celoten proces razvoja novih zdravil.

Digitalizacija v šolstvu

Celotno šolstvo se je v trenutku prestavilo iz šolskih učilnic v domača okolja z bolj ali manj posrečenimi pristopi šolanja na daljavo. Situacija je pokazala na ranljivosti šolskega sistema in stopnjo njegove digitaliziranosti. Prostora za izboljšave je ogromno – tako za celovito prenavo sistema in izobraževalnih pristopov kot tudi za materialno digitalizacijo.

Manj obremenitev za okolje

Uporaba novih digitalnih tehnologij je že pred korona krizo omogočala rešitve s pozitivnimi posledicami za okolje. Delo od doma in virtualni sestanki zmanjšujejo število službenih poti. Optimizacija proizvodnih in ostalih delovnih procesov znižuje porabo energije in izboljšuje učinkovitost postopkov. Višji izkoristki pri uporabi materiala znižujejo količino odpadkov. Digitalno sledenje komponentam omogoča krožno delovanje. In to je le nekaj primerov.

Namesto zaključka

Digitalizacija je torej proces, ki ga lahko s pridom izkoristimo za učinkovitejše delovanje in tudi izhod iz krize, pri čemer pa je za pozitivne učinke nujno, da ustrezno digitaliziramo, opolnomočimo, izobrazimo in vzgojimo tudi ljudi. Upam, da bomo zreli in preudarni, in da nas zavoljo človeških odnosov (pre)hitra digitalizacije ne pahne v novo »krizo«, ki pa bi lahko imela bistveno bolj dolgoročne posledice kot sama pandemija korone. gg